

ŠVIESA

JORNAL LITUANO
„Šviesa-Luz“
Orgão de Comunidade
Lituana de SÃO JOSÉ

Redakcija ir Administracija:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
Telefonas 2-6252.
Caixa Postal. 4-118.

Atsakomasis Redaktorius
Jesus Saborido Montanés

METAI IV

SÃO PAULO. 1938 M., SETEMBRO-RUGSĖJO 3 D.

Nr. 36 (154)

Jos-kataliku tėvu džiaugšmas

Šv. Jonas Chrysostomas yra pasakęs: «Visų dieviškų darbų dieviškiausias yra auklėti». Tokia yra Katalikų Bažnyčios mintis, tokia yra bendra žmonijos pažūra. Veltui bus statomos bažnyčios ir kuriama kultūra, jei jaunoji karta nebus išauklėta ir išmokyta tuos dalykus gerbti. Todėl reikalingas auklėti šių dienų jaunimą yra ypač svarbus.

Pirmieji auklėtojai yra tėvai. Jų padėjėjai — Bažnyčia ir Valstybė, kunigai, vienuoliai-ės ir mokytojai.

Reikia pasakyti, kad daugumas mūsų Kolonijos tėvų trokšta gero išauklėjimo savo vaikams ir jį pagal išgalas teikia. Žinome, kiek dėl to paneša vargo ir aukų. Tikrai pagarbos verti toki tėvai, nes Dievo skirtą misiją jie atlieka su tikru pasiaukojimu. Bet ne visi gali sudaryti sąlygas savo kū-

dikių dvasiaj tinkamai plėtoti. Su sąrotom akim nė viena motina uždaro visai dženai savo mažutėlį, išeidama darban. Kągi ji, vargšė, gali daugiau daryti, jei jos kūdikis valgyti prašo? Ji turį uždirbti duoną. O auklėjimas turi būtį nustumtas į šalį Kreuju srūva motinos krūtine, bet nė jos motiniška meilė neįstengia peržengti baisaus kalno, kurį vargas ir skurdas pastato ant jos kūdikio ateities kelio.

Dešimčių tokių motinų nušvito veidas pereitą šeštadienį. Iš Saurės Amerikos atvyko pas mus penkios Seseles, kurių pašaukimas ir aukščiausias veikimo tikslas—auklėti, auklėti, auklėti. Tyra, artimą mylinti širdis ir švelni vienuoliška ranka patraukta į save visų kūdikių sielą ir akutes ir veda aukštyn bręstančių metų pakopom.

Supranta tai visi. Dėl to Seselių vedamos mokyklos neturi sau lygių. Dėl to pereitą šeštadienį toki didelė katalikų būrys su gėlėm nuvyko į Luz stotį Kilniųjų Auklėtojų sutikti, ir tiek daug gražiai pasipuošusių berniukų ir mergelių jų ten laukė. Vos išlipusias iš traukinio, pirmoji pasveikino ir Brazilijos rožių įteikė taip pat mažųjų atovė—Konsulų Irutė, o Sinkevičienės Kaziukės, vyras kaip pipiras, išdrožė eilėmis pasveikinimą...

Be abejo, sunkus darbas ir vargas laukia tų labai malonių Viešnių. Bet kuris apatulas suposį šilkų vygė ir vaikščiojo po rožių žiedus? Tokia visų dalis, ne kitokia ir mūsų Seselių ji bus. Tačiau, mes galim užtikrinti: daug gilaus dėkingumo ir lietuviškos širdies sutiks Jos čia, o Aukščiausiojo Angelai neužmirš įrašyti nė vienos aukos į Gyvenimo Knygas.

Mums be galo malonu simpatingašias mūsų Seseles pristatyti Kolonijai. Štai jos:

SESELĖ VYRESNIOJI M. JULIJA,

gimusi Lietuvoj, Marijampolėj. Tėvai (V. Adomaitis ir Gruodytė) Amerikon atsivežė pusės metų. Apsigyveno Pitsburge. Pradžios mokyklą Sesele M. Julija ėjo Pitsburge. Baigė mokytojų seminariją ir universitetą. Iš profesijos mokytoja. Amerikoj mokytojos darba įvairiose mokyklose yra dirbusi keturiolika metų. Seseles M. Julijos pastangomis yra suorganizuota nemaža lietuviškų mokyklų. Prieš išvažiuodama Brazilijon, suorganizavo Dubois mieste lietuvišką mokyklą. Vykstant Brazilijon buvo paskirta Seselių Vienuolių namo Brazilijoj Vyresniaja.

SESELĖ KAROLINA

Gimė Pitsburge. Tėvai (Stasys ir Karolina Strelauskai) iš Lietuvos kilę į Tauragės apylinkės. Sesele Karolina yra baigusi Mokytojų Seminariją ir Universitetą. Iš profesijos—mokytoja. Mokytojavo dešimts metų įvairiose lietuvių kolonijose, kaip: Mahanoy, Detroit, Grands Rapids, Philadelphiaj.

SESELĖ MARCELINA

Gimė Grand Rapids Michegan. Tėvai (Antanas ir Marcelė Bernotai) kilę iš Vilniaus krašto. Sesele Marcelina, besimokydama Michegan akademijoj, įstojo vienuolynau. Baigusi akademiją mokytoja ir lankė universitetą. Dar lankė ir muzikos mokyklą. Mokyklose 8 metus dirbo, kaip muzikos mokytoja. Yra suorganizavusi vaikų ir suaugusių chorų.

SESELĖ EVANGELISTA

Tėvai (J. ir Ona Kalvinska) atvažiavę iš Lietuvos, apsigyveno Detroit. Čia ir Sesele Evangelista išėjo pradžios mokslo. Įstojus vienuolynan pabaigė mokytojų seminariją. Mokytoja Mahanoy City 6 metus ir New Jersey vienerius metus.

Karo šmėkla

Naujo pasaulinio karo šmėkla šios savaitės pradžioje buvo pakibusį viršum Europos. Visi buvo įstikėjimo, kad taikos dienos nebeįlgos. Hitleris, sumobilizavęs didžiulę armiją, pradėjo manevruoti ir žvanginti ginklus. Sudegtų vokiečiai, kurstomj Berlyno, atmetė visus čekų vyriausybės pasiūlymus. Krizė, atrode, yra neišvengiama.

Tačiau laiku į šį pavojingą žaidimą įsikišo Anglija su Prancūzija. Šių kraštų ministerių kabinetai susirinko skubių posėdžių ir pareiškė ginasi Cechoslovakijos laisvę.

Prancūzija, be to, surengė tuo pačiu metu didžiulius savo armijos manevrus. Hitlerio karštis dėl šių faktų atvėso ir taika laikinai vėl buvo išsaugota.

PRAGA. Vokiečių pasiuntinys, Eisenlohr įteikė Cechoslovakijos ministerei pirmininkui Hodzai protesto notą prieš «Moravskolezky Denk» laikraštį, būk šis įžeidęs žuvusius Didžįjame Kare vokiečių karius.

PRAGA. Paskutinju metų čekoslovakų policijoj užregistruotą 12 konfliktų tarp vokiečių ir čekų, kurių metu nemaža asmenų sužeista.

BERLYNAS. Vokiečių politiniai sluoksniai su susidomėjimu seka anglų parlamento posėdžius; tue tarpu Hitleris jau trečia diena apžūrinėja ir tikrina Rytų sienų fortifikacijas. Laukiama, kad vizituodamas pafrontę Hitleris pasuks Sveicarijos kryptimi, šiuo metu vyksta pasienio sustiprinimo darbai.

SESELĖ NORBERTA

Gimė Mahanoy. Tėvai (Svirskiai), prieš važiuodami Amerikon, Lietuvoj gyveno Vilniaus krašte. Sesele Norberta yra baigusi amatų ir namų ruošos mokyklą. Akademijoj 6 metus mokė darbelių ir namų ruošos.

Kaip matome, visos Seseles, kurios atvyko pas mus, yra savo garbingai profesijai tinkamai pasiruošusios ir jau turi didelio gyvenimo patyrimo.

Neabejojame, kad jų darbo vaistas ir São Paulo Lietuvių Kolonijai tuoj pajus. Tiesa, paungėlių vaikų švietimu rūpinasi mokykla, bet priešmokykliniai vaikai nesirūpija niekas.

KUR DINGS ŽYDAI?

Italijos vyriausybė, susižavėjusi Hitlerio rašės mokslu, įvedė tą «mokslo» ir Italijon. Italai skelbiami aukštesni už kitus, ypatingai žydus. Šiomis dienomis fašistų vyriausybė išleido įstatymą, kad Italijos teritoriją privalo aplėsti visi žydai, kurie apsigyveno Italijoje po 1919 metų, t. y., po Didžiojo Karo. Šis įstatymas paliečia daugiau 10.000 žydų. Taigi, dabar žydai vejamj iš eiles Europos Valstybių: Vokietijos, Austrijos, Vengrijos, Rumunijos, Lenkijos, Italijos, na, ir jų pačių tėvynės Palestinos. Kur jie dings? Taj rimta tarptautinė problema.

AMERIKA REMS DEMOKRATIJA

Visų neramumų pasaulyje kaltininkas yra diktatūros: Vokietijos, Italijos, Rusijos, Japonijos. Šalia šių žymiausių totarinės valstybinės santvarkos atstovų yra eilė nemažiau galingų demokratiščių valstybių: Anglija, Prancūzija, Jungtinės Amerikos Valstybės ir Pietų Amerikos demokratijos.

Kuriant fašizmui naują pasaulinį gaisrą, Rooseveltas, Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentas, pareiškė, kad Amerika kovoos demokratiščių valstybių fronte. Tai, be abejonės, turi svarblos reikšmės šių dienų politinėmis aplinkybėmis.

VARSUVA. «Ilustrowany Curjer Codzienny» praneša, kad 20 km. nuo Maskvos automobilį, kuriuo važavo Stalinas ištiko katastrofa. Stalinas išlikęs gyvas tik dėl to, kad automobilis buvęs gerai šarvuotas. Du Staliną lydėję GPU agentai katastrofoj žuvę. Au tomobilio šoferis apkaltintas sabotazų ir padėtas į kalėjimą. Paš Stalinas nuliūžęs ranką. Rusų «Tass» agentūra šią žinia demantavo.

AUSTRIJOJE hitlerininkai uždarė visas katalikų mokyklas.

SVARBU. Ar jau sutvarkei savo dokumentus? Ar jau legalizuotas Brazilijos gyventojas esi? Ar turi Carteira de Identidade? Jei ne, tai taupyk laiką ir pinigus ir kreipkis Rua da Moo'ca, 1721, nuo 5 iki 9 val. vakaro.

Mano pastabos Ypatingos anglu priemonės Palestinoje

PONAS REDAKTORIAU,

giam «Sviesos» numeriai siunčiu vėl keletą pastabų, kurias prašau patalpinti.

Šiandien noriu išsiaiškinti dėl su augusių švietimo, o apie spaudą, meną bei sportą parasysiu kitam numerį.

Kalbant apie suaugusių švietimą, reikia iš anksto pasakyti, kad toje srityje mūsų Kolonijoj nie nieko nėra daroma — atrodo, lyg mes visi būtume tinkamai apšvietai, viską žinotume ir viską mokėtume.

Ak, kad tai būtų! Bet, dėja! toli gražu taip nėra. Tiesa, gal pas mus analfabetų ir nėra, gal but, mes visi, ačiū Dievui, jau mokame skaityti bei rašyti, bet dėl kitų žinių, tai reikia labai ir net labai pasiekti. Ir, iš tikrųjų, ar daugelis mūsų žino, pavyzdžiui, Brazilijos geografiją, istoriją ir jos svarbesnius įvykius? Ar daugelis nusimano nors šiek tiek ekonominėje bei finansinėje srityje, ir t. t., nekalbant jau apie tas žinias, kurias kiekvienas lietuvis privalo būtinai žinoti apie Lietuvą, jos istoriją, lietuvių tautosaką, kalbą ir kita.

Suaugusių švietimas, mano manymu, turi eiti dviem keliais: 1) per įsteigtus suaugusiems kursus bei mokyklas (liaudies universitetus) ir 2) per paskaitas bei referatus. Taip pat suaugusių švietimui daug padeda organizacijos ir spauda.

Dabar pažiūrėkime, kas yra toje srityje daroma pas mus. Čia su širdgė la turju pasakyti, kad šis klausimas pas mus yra visiškai apleistas. Pirmiausia — MES NETURIM JOKIŲ KURSU, nors jiems įsteigti São Pauly yra visos sąlygos: visuose miesto rajonuose turime savas sales (čia turu galvoj mūsų mokyklas), o mokytojų personalas irgi yra nemažas, gi klausytojų — kursantų visumet rasis. Bet kodėl mes neturim tokių kursų? Manau, nesukylsime atsakydamas: NETURIME TODĖL, KAD TIE, KURIEMS TAS KLAUSIMAS PRIVALO RŪPĖTI, I TAI NEKREIPIA JOKIO DĖMESIO. Ir, iš tikrųjų, ar buvo nors kartą šį klausimą iškėlę savo bendruose posėdžiuose ir konferencijose mūsų ponai mokytojai su inspektorium priešaky? Nes jei tuo reikalu būtų tartasi, tai nuo žodžių būtų prieita ir prie darbų, tuo tarpu jokio organizavimo iki šiam laikui nebuvu dar matyti. Tiesa, 1936 metais vie nus kursas Bom Retire mes turėjome, bet jie buvo suorganizuoti tuometinės «Vilties» S-gos, susitarus su mokyklos vadovybe, o atvykęs p. S. Bakšys kartu su p. St. Puišiu sutiko tik pamokas vesti; reikšnia iniciatyva ejo iš kitų. Turėjome dar mergaitėms darbelių kursus Villa Zelinoje, bet ir jie buvo suorganizuoti ne ponų mokytojų, bet privačios iniciatyvos, Ponios Remenciūnės, kuri tuos kursus vedė ir pamokas davė.

Bandė dar Mokoje organizuoti kursus «Vyčiai», bet dėl sales stokos jie neįvyko. Tą patį galima pasakyti ir apie amatų kursus, kurių iniciatyva, rodos 1936 metais, buvo iškėlę p. p. St. Puišys, Vl. Eidrigėvičius ir Ant. Duktas, ir tuo reikalu kartu su inžinierium p. Cimbleriu buvo keletą kartų posėdžiavę, bet jie neįvyko todėl, kad mokytojai ir L. S. Brazilijoj juos pauerėjo paversti į Amatų mokyklą, kuriai net pradėjo „šventinti“ Villa Lucia nuosavo namo pamatų duobę (teko sužinoti, kad gauto sklypo ir namo jau atsisakyta).

Taigi, mes matome, kad suaugusių švietimu mažiausia rūpinasi tie, kurių pareiga yra tai daryti, kurie yra vadinami «liaudies švietėjais».

Eikime dabar prie antras dalies, būtent prie referatų ir paskaitų. Ir čia vuriu pažymėti, kad ši sritis irgi yra apleista. Tiesa, per tam tikrus minėjimus ir tautinės šventės paskaitos būna skaitomos, bet šiaip jau paskaitų bei referatų mes turime labai mažai.

Tuo tarpu, kiekvieno mokytojo

Jau kuris metas Palestiną siaubia naminio karo ir kraujo banga. Anglai darė ysišką, kad būtų grąžinta tvarka, tačiau žydų ir arabų tarpusavio neapykantą yra tokia gili, kad nebuvo nieko. Kasdien žūsta žmonės dešimtimis. Užpuolimai, užmušimai, padegimai yra nuolatiniai reiškiniai. Paskutiniu metu pradėta padeginėti trankiniai, kaip tai atsitiko netoli Haifos ir kitur.

Dėl šių įvykių labai nemalonu anglams, kad jie nesugeba grąžinti tvarkos. Dėl to šios savaitės pradžioje anglių komisarai nutarė griežti visu griežtumu jėgas ir nuslopinti kilusius bruzdėjimus. Penkinose miestuose: Jaffa, Ramleh, Jenin, Nablus ir Beersheba paskelbta išimtine alarmino būklė. 11 mažesnių miestelių, rėmusių teroristus, uždėta kontribucija po 1000 svarų sterlingų, o Safad ir Acre apskrityse sudėginta 120 teroristų ar jiems simpatizuojančių asmenų namų. Anglų patuliais stropiai

pržiūri tvarkos ant kelių ir kaimuose. Iškrėstas kone kiekvienas namas. Per kratas užmuštas 1 arabas ir 10 žydų. Prie Tulkaremo rasti nužudyti 2 graikų vienuoliai.

ANGLŲ BRIGADOS PALESTINON

Nesiliaujant terorui, anglai nutarė nusiųsti į Palestiną specialios policijos dalinius ir pėstininkų brigadą. Vjsoj Palestinoj veikia karuomenės teismai Jeruzalėj nuteistas mirtį ir sušaudytas arabas už tai, kad su savim nešėsi ginklą.

JERUZALĖ. Paskutinis arabų laikraštis Palestinoj «El Sarat» angļu valdžios 3 mėnesiams uždarytas. Arabai lieka kol kas be laikraščio. Ryšy su griežta cenzūra, arabų laikraščiu leidėjai nutarė laikraščių leidimą sustabdyti iki tol, kol cenzūra bus sušvelninta.

Brazilijos Žinios

BAIGIAMAS VIADUCTO DO CHA

Viaducto do Cha statybos darbai artinasi prie galo. Viršuje tiltas būsiąs baigtas iki spalio mėn. tuo tarpu apačia galutinai bus įrengta iki Naujų Metų.

GELEZIS SANTA CATHARINA EST.

Gauta iš Santa Catharina estado žinia, kad Atlanto pakrastyje atidengti labai turtingi geležies klotai. Kadangi Santa Catharina estadas turi savo anglijos ir gerą geležinkelio tinklą, geležies kasyklos ten turi didelę ateitį.

NUZUDĖ TROCKIO SEKRETORIUS

GPU rankos laisvai veikia Prancūzijoje. Nepageidaujami proletariato diktatoriali asmenys dingsta greičiau ir be žinios. Vieni būna nugalėdami į Rusiją, kiti nužudomi. Pereitą ketvirtadienį Marnoje rastas lavonas. Visas sušaudytas ir nupiauta galva. Tai Trockio buvęs sekretorius Rudolf Clement, prieš kiek laiko dingęs be žinios. Dėl šio radinio Prancūzijoje didelis pasipiktinimas. Dešiniųjų spauda reikalauja, kad vyriausybė imtųsi žygių užkirsti kelią tokiems GPU agentų veiksmais.

VATIKANAS. Popiežius priėmė savo vasaros rezidencijoje Castel Gandolfo Guyabá arkivyskupą, Monsinjorą Dom Francisco de Aquino Correa.

pareiža yra ne tik vaikus mokyti ir juos auklėti, bet taip pat ir tėvus šviesti, ir tai, kuodaugiausia, kad padarius juos sau geresnius padėjusius auklėjimo srity.

Darydamas šias pastabas aš, gink Dieve, nenoriu nieko užgauti, o, atyirkščiai — noriu dar mokytojus kai kuriuo atvilgiu patelsinti, nes jie, kalbant atvirai, savos iniciatyvos iki šio laiko, t. yra, iki p. Palšaicio, dabartinio Kon sulo, atvykimo, neturėjo; viskas priklausė vadų bei inspektoriams, kurie per juos stengėsi praveisti savo užgaidas bei sumanymus.

Pavyzdžiui, nors ir šie dalykai: tikybos šalinimas iš mokyklų, kirėjančio pobūdžio straipsnių rašymas į «Lietuvį», naujo Liet. S-gos Braz. pirmininko rinkimai ir t. t. ir t. t.

Baigdamas šias pastabas dėl suaugusių švietimo, aš noriu palinkėti, kad tuo klausimu toliau būtų einama visai kitu keliu. Ir aš tikiu, kad taip bus.

Švietimo šalininkas

SARAPAS D.

NUKRITO LĖKTUVAS

Pranešimu iš Campos ten nukrito lėktuvas vežęs karo paštą iš Rio į Victoriją. Lėktuvu skridę ląkūnas ir mechanikas sužeisti.

18 milijonų darbininkų kasdien kala mirti

Karo pramonė dabar plačiausiai išsišakojusi pasaulyje, nejučia jokia krizės ir eina nepaprastu tempu. Iš viso pasaulyje įvairius ginklų fabrikas: pusiau oficialinėmis žiniomis, aptarnauja net 18.000.000 žmonių. Iš šito milijoniško darbo pragyvenimą gauna apie 65.000.000 darbininkų, apie 3.500.000 įvairių biznierių ir apie 2.750.000 inžinierių, chemikų ir kt., įskaitant ir šeimas. Ir jei prie šito milijoniško žmonių skaičiaus pridėsime dar transporto darbininkus ir jų šeimas, tai gausime, kad šiuo metu karo pramonė ir ginklų realizavimas duoda pragyvenimą ne mažiau kaip 80.000.000 žmonių visame plačiame pasaulyje.

Šis milijoniškas darbas labiausiai paplitęs Japonijoje, kur yra daugiau kaip 1.700.000 darbininkų dirbančių prie ginklų gaminimo. Antra vieta tenka Vokietijai, trečia — Anglijai, ketvirta — Italijai, penka — Jungt. Amerikos Valstybėms, šešta — Prancūzijai. Iki šiol dar nežinoma, kurioje vietoje turi atsirasti SSSR. Vieni mano kad sovietų pirmąją karo pramonę visoms kitoms valstybėms, kiti — kad ji nustumiama ketvirton, penkton vieton.

IŠ KO KILO NACIU SALIUTAS

1933 m. Hitleris sumanė įvesti originalų tautinį pasisveikinimą. Savo mintis jis išsikalbėjo su vienu Heidelbergo studentu, kuris aptiko kažką panašų vienoj lotynu knygoj, ir jam patiekė pažiūrėti. Tai buvo Tacito Istorija. Toj istorijoje buvo aprašytos romėnų eroj gyvenusios Teutonų tautos. Šitie germanai, pagal Tacito istoriją, sveikindavosi istiesdami dešniąją ranką maždaug 45° kampu. Tuo pasveikinimu jie išreikšdavo pagarbų pripažinimą sau lygams, o atgniauzta ranka reikškė, kad salituojantis neturi nė ginklo nei karingų intencijų. Tokiu būdu Hitleris atnaujino senovės germanų saliuta, ir šjandien viso pasaulio vokiečiai jį vartoja.

„ANT AUŠTO EBRO KRANTO“

Zavingasis Ispanijos Ebras, kurio yandenys teka tarp aukštų akmenų kalnų, poetų apdainuota upė, ant kurios krantų jaunos ispanės, su gitarom rankose, mergautines dūmas dūmodave ir dažuodavo rominsus, gavo šurpų kruvinojo Ebro vardą. Jė yandenys nusidažė Ispanų krauju. Štai skaičiai, kuriuos oficialiai paduoda per pastarųjų trijų savajčių kautynes: 16.039 užmušti, neskaitant sužeistų ar tų užmuštų, kuriuos besitraukdami vyriausybininkai suspėjo pasiminti su savim. Aišku, kad tiek, maždaug, turėjo žūti ir Franco kareivių. Tikrai, Ebra istorija pavadius kruvinoju.

„SAUKITE Į MUS!“

Ispanijos naminis karas jau davė nemaža heroizmo pavyzdžių. Suėjo dveji metai, kai buvo vyriausybininkų užimtas Gijon uostas. Veliau jis vėl atiteko nacionalistams. Pereitą sekma dienį susidarė milžiniškos eitynės į Gijon buvusių kareivinių griuvėsius. Čia prieš dvejus metus uždare sukilusios įgulos dalis ir per 40 dienų laikėsi prieš vyriausybininkus. Kai kareivinės buvo beveik visiškai sudaužytos, o gynėjai jau netekę sovintų nė maisto, telegrafavo per radio nacionalistų laivui, stovėjusiam jūrose: «Saukite į mus, nes jau įsiveržė priešas.» Laivas atiden gė ugnį, narsius gynėjus ir daugelį vyriausybininkų palaidodamas griuvėsiuose.

AMERIKA DAUG IŠVEZA LĖKTUVU

Per pirmus šių metų žėsis mėnesius į Jungtinių Valstybių lėktuvų, motorų ir atsarginių dalių buvo išvežta už 37mil. dolerių. Palyginus su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu, išvežimas buvo 128 nuosimčiai didesnis. Per vieną liepos mėnesį lėktuvų iš Amerikos buvo išgabenta už 7 milj. dolerių su viršum. Ją daugiausia buvo išgabenta į Argentiją, Japoniją ir Kiniją.

PARYZIUS. Antradienį prasidėjo dideli prancūzų karuomenės manevrai, kuriuose dalyvauja 700.000 karių ir oro laivynas. Karuomenės transportui buvo pavartota 100 autobusų, kursuojančių Paryžiaus apylinkėse, kad įstytų tų autobusų tinkamumą kalnuose. Paskutinėmis dienomis manevrus sutrukdė blogas oras. Del rūko pratimuose negalėjo dalyvauti karo lėktuvai.

PAPYZIUS. Antradienį mirė garsus literatūros istorikas Bedjer, sulaukęs 74 m. amžiaus. Bedjer nuo 1920 metų visa laiką buvo «Prancūzų Akademijos» narys.

LONDONAS. «Daily Express» Varšuvos korespondentas praneša, kad ginkluoto konflikto atveju tarp Vokietijos ir Cekoslovakijos, Lenkija laikyvis vokiečius visiškai patenkinančio neutraliteto. Laikraščio tvirtinimu, Beckas pareiškes, kad Lenkija ir toliau tęsianti susitartinimo politiką su Vokietija ir negalės pakęsti, jeigu kur nors sovietų karuomenės dalys įžengtų į lenkų teritoriją.

LONDONAS. «Daily Express» praneša iš Varšuvos, kad buvęs rusų pastuntinys Londone ir Paryžiuje Rakowski, kuris š. m. kovo m. buvęs nuteletas 25 m. kalėjimo, šfomis dienomis iš Sibiro pervežtas į Maskvą, vėl stoti į teismą, nes prieš jį iškelta nauja byla.

BAZELIS. Sveicarijos vyriausybė išsiuntė pirmą transportą žydų lauko darbams į Jūrą. Ten žydai turėsią išmokti žemės ūkio darbų.

ROMA. Mussolinio įsakymu, italių karuomenėi grąžinamas senosios cezarių imperijos ženklas — aras. Jis bus išsjuvinėtas vjsose karuomenės vėliavose.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

DEVYNIU METU VAIKAS ISPLAUKĖ LAIVELIU I MARES

Klaipėda. — Devynių metų amžiaus Kintų valsčiaus (Klaipėdos kr.) ūkininko Petriko sūnus pasijėmė Kintų prjeplaukoje valtį ir išplaukė į mares meškertoti. Tuo tarpu pakijo rytų vėjas ir nors berniukas norėjo grįžti į krantą, vėjas jo laivelį stūmė nuo kranto į mares. Pagaliau berniukas pavargęs ir atsivadė vėjo valiai. Nors saukė pagalbos, bet niekas jo negirdėjo ir vėjo varomas laivelis plaukė Neringos link. Užėjo naktis ir po kelių baimės valandų laivelis pasiekė Neringos krantus. Praaušus berniukas pamatė kaimą, į kurį nubėgo. Tai buvo Preilos kaimas. Papasakojo žvejams kaip jis čia pateko. Preilos žvejai telefonu pranešė berniuko tėvams, kad berniukas yra Preiloje, iš kur laimingas grįžo namo į Kintus.

GUBERNATORIUS NETVIRTINO

Klaipėda. — Rugpjūčio 9 d. Klaipėdos krašto gubernatorius Kubilius atsisakė pasirašyti du seimelio priimtus įstatymus, kuriais norėta suvaržyti dalies gyventojų teisę gauti krašto darbą. Gubernatorius nurodė, kad tie įstatymai priešingi Lietuvos konstitucijai ir Klaipėdos statutui.

— Iš Vilniaus patirta, kad Vilniaus vaivadijoje yra paduota apie 3000 prašymų leisti atvykti į Nepriklausomą Lietuvą. Lenkų valdžia labai sunkiai leidžia vilniečiams lietuviams vykti į Nepriklausomą Lietuvą.

— Kauno apylinkėje susekta didele vagių gauja, kurioje buvo ir kelios moterys. Vagys apvogdavo butus, sandėlus, krautuvas. Jie bus teisiami rugšėjo 10 d.

— Naujas prekybos susitarimas su Vokietija įgijo galios; prekių mainai ateinančioms metams kiek padidinti.

— Susisiekimas su Lenkija, pagal naujas sutartis, eina labai silpnai. Tuo tarpu abi šalys mažai kam duoda vizas

— Varšuvos viceburmistras Tiškevičius su žmona ir dukterim atvyko atostogų į Palangą.

— Jau rimtai planuojama steigti Lietuvoje trečių cukraus fabriką. Vieta jam numatoma Klaipėdoje arba Ukmergėje. Abu miestai varžosi dėl vietos.

— Kaune lankėsi New Yorke būsimos pasaulinės parodos komiteto atstovas dr. Leminel. Šį mėnesį į New Yorką turi atvykti p-lė Avietėnaitė, kuri yra paskirta Lietuvos skyriaus komisaru.

— Graikijos operoje, Atėnuose, didžiausiu pasisekimu dainuoja ir vaidina lietuvaitė Zabelaitė — Karvelienė. Ji dabar yra atvykusi į Anykščius, savo tėviškę, pajsett. Graikijoje ji turi labai gerą vardą, kaip aukšto laipnio artistė.

— Mikalinavos kaime prie Viliampolės Ona Krausienė pagimdė du berniukus ir vieną mergaitę.

— Nuo kitų metų bus atidaryti nauji Kauno kapai, kurie ruošiami už Petrašiūnų, dešinėje Pažaislio pusėje.

— Lietuvos Savanorių Kūrėjų sąjunga vilnietį lietuvį Praną Žizmarą išrinko savo garbės nariu. Žizmarui atvykus į Nepriklausomą Lietuvą, jam įteiktas garbės ženklas. Tūkstantinės minios žmonių nešiojo jį ant rankų Žizmaras, kaip atsimenamą, po garsaus lenkų ultimatumo apgynė lietuvių tautos garbę kurią buvo įžeidęs vienas lenkų karininkas.

— Klaipėdos laikraščiai rašo, kad Lenkijos užsienio reikalų ministras pulk. Beck šių metų rudenį noris atvažiuoti į Kauną ir kad jo būsimam atsilankymui dirvą ruošias Latvijos užsienio reikalų min. Muntoras.

— Darinį ir Girenui paminklas galutinai nustatyta pastatyti Kauno ažuolyne, Sporto aikštėje. Paminklas bus 23 metrų aukščio.

— Centralinio Statistikos biuro duomenimis, šių metų pradžioje Lietuvoje buvo 2,549,668 gyventojai.

— Lakūnas majoras Pyragius pasiekė naują rekordą, nusiklėdęs berno toriniu lėktuvu (sklandytuvu) 180 kilometrų.

— I priverčiamo darbo stovyklą pasiųsti keli svarbesni Klaipėdos uosto riaušėninkai prisipažįsta buvę svetimų sukurstyti ir prašo malonės.

— Tarptautiniame geografų suvaizdavime Amsterdame Lietuvos geografams atstovavo prof. Pakštas ir dr. Viliamas.

DEGĖ SOVIETU ATSTOVYBĖ

Pereito žėstadienio naktį užsėdė Sovietų atstovybė Kaune. Ugniagesiai dirbo daugiau dviejų valandų, kol gaisrą užgesino.

Kadangi vasaros metu nekūrenamos krosnys nė centralinio šildymo įrengimai, šis gaisras kelja tam tikro įtarimo. Ar tik nebūna patyčios darbas? To ligšiol dar tardymas nenustatė.

KLAIPĖDOS IVYKIUOSE NUSIKALTIUSIUS TEIS KARO TEISMAS

Lietuvių darbininkų, dalyvavusių birželio 21 ir 28 d. įvykiuose uoste, byla Klaipėdos prisiekusiųjų teisme paskirta rugpjūčio 3 d. Apeliacinių Rūmų prokuroras dėl tų įvykių įsakė tardymą praveisti ir Siaulių apyg. teismo tardytojui Janjloniui. Kadangi susidūrė dvilypiškumas, nes po įvykių tardyti grėbėsi ir krašto autonominės teisės įstaigos, ir Siaulių apyg. t. tardytojas, tai buvo kreiptasi į Vyr. Tribunalą, kad išaiškintų, kuris teismas turi įvykių bylą spręsti. Vyr. Tribunalas išaiškino, kad šį bylą priklauso Kauno mėsės Teismui.

VOKIECIAMS LEISTA LIETUVOJE TIK PAVALGYTI

Kuršių užmario Neringos kurortuose vasaruoja per 3.000 užsieniečių, iš kurių daugumas iš Vokietijos. Jie į Lietuvą išieisti su sąlyga, kad čia nieko nepirks išsivežimui. Jiems už atsiųstus pinigus leidžiama Lietuvoje tik pavalgyti ir užsimokėti už butą. Grįžtančius iš Lietuvos vokiečiai multinaikai smulkiai perkrato.

VYSK. MATULIONIS BUS KRIKSC. DARBININKU PROTEKTORIUM

Pavyzdžiu pavasarininkų, kurių protektorium yra J. E. vysk. M. Reiny, krikščionys darbininkai prašo J. E. vysk. Matulionį būti jų sąjungos protektorium.

ŠAULIAI ORGANIZUOJA DAINU SVENTE

Ateinančiais metais Lietuvos Šaulių S-gal sueina 20 metų. Ta proga numatyta Kaune surengti didelį šaulių chorų šventę su apie 3.000 dainininkų.

— Netoli Klaipėdos kilęs gaisras sunaikino Melnragės miško apie 50 hektarų.

DIDELIS SUSIDOMĖJIMAS MŪRINĖS STATYBOS PLANU

Kaip žinoma, į Ministerijų Tarybą jau įneštas mūrinės statybos planas, kuri dar šį rudenį numato svarstyti ir seimas. Tuo planu labai susidomėjusi ir plačioji visuomenė, kuri graibe plano egzempliorius ir studijuoja mūrinės statybos galimybes. Kai tokia statyba Lietuvoje prigis, per metus galės susidaryti iki 80 mil. litų sutarčių.

UŽSIENIO PREKYBOS BALANSO AKTYVAS — PER 7,3 MIL. LT.

Centr. Stat. Biuro duomenimis, šiemet birželio mėn. iš Lietuvos į užsienius įvairių prekių išvežta už 23.322.800 Lt ir įvežta už 20.271.600 Lt. Šio mėnesio prekybos balanso aktyvas siekia per 3 mil. Lt.

Per pirmąjį pusmetį iš Lietuvos įvairių prekių išvežta už 116.100.600 Lt ir įvežta už 108.788.000 Lt. Tuo būdu užsienio prekybos balanso aktyvas siekia per 7,3 mil. Lt.

SPROGO GRANATA

Siaulėnai. Splicų km. ūkininkas Laurutis griovė savo seną svirną ir po pamatais rado granatą. Vidury subarai kėjus manė, kad ten yra turtas ir, niekam nerodydamas, norėjo išardyti. Tačiau granatą beardant sprogo ir 80-metui Laurutiui nunėšė ranką, ir sudraskė vidurius. Valandą pasikankinęs, mirė.

Lietuvių Jaunime,

Dėyokit gražiai pasiūtus rūbus. Siuvami sulig naujausių madų vyriški ir moteriški kostiumai ir palčiai. Darbas garantuotas. Darbas atliekamas nebgliau kaip S. Paulo centre, bet daug pigiau. Už vyriškus kostiumus nuo 100 ligi 150\$000.

Už moteriškus nuo 40\$000 ligi 70\$000.

PAULO AMBRAZEVIČIUS
RUA CICLAMAS nr. 52 Villa Bella.

PAVERGTUJU UKRAINCĖIU LIKIMAS LENKIJUJE

Pavergtųjų ukrainiečių gyvenimas Lenkijoje — nesaldus. Jį pažinti mums pravartu, nes, jį pažinę, geriau pažinsime pačius lenkus ir labiau branginsime savąją laisvę.

Lenkų oficialiomis žiniomis, Lenkijoje yra 6,2 mil. ukrainiečių. Patys ukrainiečiai sako, kad jų čia 8 milijonai. Ukrainiečiai daugiausia gyvena šiose dabartinės Lenkijos dalyse: Poliesėje, Voluinėje (jau lenkai gavo iš buvusios Rusijos) ir Galicijoje (jau lenkai gavo iš buv. Austrijos imperijos). Šių 3 rėčių plotas siekia 153.000 kv. kilometrų, taigi, apie 3 kartus didesnis už dabartinę Lietuvą.

Ukrainiečiai daugiausia smulkūs ūkininkai. Poliesėje ir Voluinėje žemės ūkis žemesnis, Galicijoje — aukštesnis. Miestuose ukrainiečių nedaug. Daugiausia jų Galicijos sostinėje Lvove. Čia leidžiamj visi didieji ukrajiečių laikraščiai, čia didieji ukrainiečių bankai ir kitos ūkinės ir kultūrinės organizacijos. Lvove taip pat yra universitetas, į kurį, deja, ukrainiečiams studentams patekti gana sunku. Pats Lvovas turi apie 300.000 gyventojų. Galici-

jos ukrainiečiai — šviesūs ir susipratę; jie duoda toną visos Lenkijos ukrainiečiams.

Viena dalis Lenkijos ukrainiečių prieš karą kentė Rusijos priespaudą, kita dalis — Austrijos. Rusai stengėsi ukrainiečius surusinti ir visur juos vadindavo «malorosais», tuo tarpu austrai ukrainiečių taip nespaudė.

DRAUDŽIA VADINTIS UKRAINCĖIU

Kaip su ukrainiečiais elgiasi nauji jų pavergėjai lenkai? Pirmiausia, jie draudžia vadintis «ukrainiečiu», o tik «rusinu». Antra, lenkai ukrainiečius nori visiškai sulenkinti, o žemes apgyvendinti visokiais mozūrais, sileziečiais ir kt. Štai, kodėl lenkai taip uoliai ūdarinėja ukrainiškas mokyklas, varžo spaudą ir kitas kultūrinius pasireiškimus. Kaip naikinamos ukrainiškos mokyklos, matyti iš šių skaičių: 1918 m. ukrainiškų mokyklų Lenkijoje buvo 2.587, o 1935 m. beliko tik 475; šiais metais joms suskaijyti užtektų rankos pirštų.

Ukrainiečiams sulenkinti lenkai

vartoja tokias priemones, kurių kultūringas pasaulis dar nepažįsta. Štai, mažas pavyzdys. Sakysime, gimsta ukrainiečiui vaikas; jo pavardė Bandarenko. Nori vaiką pakrikėtyti. Nuneša į bažnyčią ar cerkvę (ukrainiečių yra stačiatikių, unijotų ir katalikų), kur vaiko pavardė metrikuose, neatsiklausiant tėvų, užrašoma Bandrowski ar kaip kitai sulenkinama. Ukrainiškoms pavardėms lenkinti jokio įstatymo nėra, nes taip daryti kunigams įsako storas tos (apskričių) viršininkai. Ukrainiečiai kunigai atsienko pavardes lenkinti, todėl lenkai žada įsteigti atskirą valstybinę metriacijos įstaigą. Prieš vaiko pavardės lenkinimą negelbsti nei tėvų, nei ukrainiečių kunigų protestai. Žinoma, toks vaikas, augdamas ukrainiškoje tėvų aplinkumoje, lenku vis tik nebus; bet lenkams tai, matyti, dabar nesvarbu — jiems svarbu, kad galėtų tokį vaiką sulenkinti vėliau, kai jis turės lankyti mokyklą. Tokių naujų «lenkų» lenkiška statistika priskaito apie 500.000. Todėl karštuoliai jau dabar rėkia, kad tokiais «lenkais» reikią pasirūpinti — įsteigti jiems naujų mo-

kyklų, ratelių ir kitokių lenkinimo įstaigų.

SVIESUOLIU GYVENIMAS SUNKUS

Ukrainiečių šviesuolių gyvenimas Lenkijoje labai sunkus; baigęs mokslą ukrainietis neturi nė mažiausios vilties gauti tarnybą lenkų įstaigoje. Ukrainiečiams suaugti lenkai išgalvoja visoklausių būdų: ieško nepagrįstų priekabų; nei iš šio, nei iš to ima ir išreimia labiau susipratusius ukrainiečius kūrį Lenkijos gilumą, visiškai nenuodidami priežasties kodėl ir už ką. Štai kodėl nors ukrainiečių inteligentų kaimo daugiau kaip lenkų, bet jie čia negali laisvai veikti ir kultūriniai atsiliku šio kaimo.

Lenkai, matydami, kad ukrainiečiai yra tvirtai prisirišę prie savo gimtosios žemės ir nenori jos paleisti iš savo rankų, išleido tokį įstatymą: kas nori pirkti ar parduoti savo žemę, turi apie tai pranešti valdžios įstaigai ir gauti jos leidimą.

(Bus daugiau.)

ČEKOSLOVAKIJA == KAULAS VOKIEČIAMS

Kas ligi šiol buvo tikėjęs visą laiką vokiečių skelbiamais taikos pareiškimams, po Austrijos prijungimo gavo skaudžiai nusivilti. Dabar visi gavo praktiškai įsitikinti, kad tikroji Europos taikos griovėja yra Vokietija. Austrijos pučas nebuvo atsitiktinis, o gerai per keletą metų apgalvotas ir paruoštas žingsnis. Visai lengva supasti, kad Hitleris turi paruošęs tam tikrą ekspansijos planą, jį vykdo nuosaikiai, dalimis. Netoliuoje ateityje galima laukti realizuojant ir kitas to plano detales. Kai stovi dabar to plano pirmuoju die notvarkės punktu? Tikima, kad Klaipėda arba pietinis Jutlandų pusiasalis, esąs danų teritorijoje, kuri vokiečiai vadina Siaurės Silezija. Kuria kryptimi vokiečiai pasuks, priklausys bendrų politinių aplinkybių. Vokiečiai puikiai išnaudoja susidariusią Europoje jiems palankią politinę padėtį ir opozicinių valstybių pasyvumą.

Bet Klaipėda ar Jutlandų pusiasalis nesudaro pirmos eilės problemų. Vokiečių akys jau senai krypta į pietryčius, į Rumunijos žibalo šaltinius, į derlingas Ukrainos lygumas net iki

Juodųjų jūrų. Sia kryptimi yra viena neperžengiama kliūtis — Cekoslovakija. Tai ant kelio pastatyta spygliuotų vielų elektrizuota užtvara, kurios neperkirpus nėra jokios galimybės išvystyti grobuoniškų planų į Rytus. Cekoslovakija yra demokratijos sala diktatūroje. Vokiečiai ir stengiasi pirmiausia eliminuoti jos demokratinę santvarką, o paskui pasielgti taip, kaip ir su Austrija. Jei pavyktų pagrobti Cekoslovakiją, vokiečiams atsidarytų durys į pietryčius. Prancūzija savaraimė nustotų savo vaidmens ir pereinų į antraeilę artistų kategoriją, o Italijai tektų tik trečios eilės vaidmuo. Beliktų tik yleną galybę, Rusija, bet rusų priešintis galia visumet bus skaldoma į dvi dalis: į rytus (Japonija) ir vakarus.

Cekoslovakijos vaidmuo Europos mechanizme turi milžiniškos reikšmės. Bet pati silpniausia Cekoslovakijos vieta yra ta, kad ji sulipdyta iš kelių tautų mišinio: čekų, slovenų, vokiečių, rumunų, lenkų. Mažumų lojaliskumas sąjavy valstybei po Austrijos prijungimo įgavo kitas formas. Dvi nedidelės vo-

kiečių aktyvistų partijos — krikščionių socialistai ir žemdirbiai susijungė su Bohemijos nacionalsocialistais ir sudaro Hitlerio politikos įrankį. Opozicijoje pasiliko tik vokiečių socialdemokratai.

Atskirų Cekoslovakijos tautų tarpe pasirodė autonomijos siekimai. Slovenų klerikalų vadas Hlinka*) š. m. 12 d. balandžio yra aiškiai pasakęs, kad slovenams nieko kita neliko, kaip mobilizuoti jėgas ir ruoštis atskirų mažumų autonomijai. Nedidelė lenkų mažuma yra lyg koks centrinis taškas iš kurio nuolat kyla įtempti santykiai tarp Pragos ir Varšuvos. Vengrija visą laiką stekia savo mažumos inkorporuoti savo teritorijon.

Kol egzistavo Austrija, čekai nebuvo dar visiškai izoliuoti, ypač paskutiniams Austrijos egzistencijos metais šie santykiai buvo pasidarę visiškai nuostirdūs. Abidvi tautos jautė reikalą susitarti prieš vokiečių spaudimą. Hodza buvo sudaręs net Dunojaus tautų santarvės planą tuo užverti vokie-

dams kinų sieną, kuri kliudytu prieti prie žemutinio Dunojaus.

Deja, čekai pavėlavo suteikti pagalbą Austrijai. Dabar jų situacija yra labai pastukėjusi, nes visos svarbiausios susisiekimo arterijos — geležinkeliai remiasi į priešų teritorijas: didžiąją Vokietiją, Vengriją ir Lenkiją. Vokiečiai jau dabar gali pavartoti ekonominį spaudimą užkįradami susisiekimą su Bohemija.

Cekų nacionalistai jau pamatė, kad „išmūšė valanda“. Cekoslovakija drąsiai gina savo nepriklausomybę. Bet, aišku, kad be svetimų paramos ji vistiek neišlaikytų vokiečių slėgimo. Bent kiek palankiomis aplinkybėmis, vokiečiai stengsis atsidaryti sau kelią prie Juodųjų jūrų, nors ir naujo pasaulinio karo galero kaina. Europa sėdi ant parako statinės, o vaikai netoli žaidžia ugnimi...

KAS SKAITO SPAUDA —
VISO NEGAUDO!

Vai, lékite, dainos!

Ant Neries kranto

Ant Neries kranto, Zaliam pavėsy,
Vargšė našlaitė sėdėjo.
Iš jos krūtinės oro erdvėje
Liūdna dainelė skambėjo.

Ji klausė tyliai, ką véjas šneka,
Kaip medžiai užia, lūliuoja,
Kaip paukščiai čiulba, Neris kaip
[teka,

O pirštais skambin' gitarą.

Nuo kaitros saulės veidas nudogęs,
Kaž ko taip greitai nuliūdo,
Jos širdy skausmas paskendo, regis,
Ašaros skaidrios paplūdo.

Virpančios stygos liovės skambėti,
Žiūri į dangų akelėms,
Lūpos prabilo, neiškentėjo,
Zodžius graudingus kartojė.

Sudie, tėveli, sudie, močiute,
Seniai aš jus neregėjau,
Palikot vieną mane mažutę,
Vargti pas kitus turėjau.

Sudie jums kalnai, miškai,
[gojeliai,
Sudie paukšteliai čiulbėsiai;
Sudie jums linksmos dainos
[sesuėių,

Lietuvos dorą jaunimo.

Sveiki palikę čia mane viena,
Nėra man draugų nė jokių,
Viena našlaitė vargštų pasauli,
Iškenčiu skausmų visokių.

Susitikimas po 30 metų

1908 metų gruodžio mėn. 28 d. buvo baisus žemės drebėjimas Italijoje, kuris išgriovė Mesinos miestą. Maža mergaitė, Angelina Romeo, sanitaris buvo atrasta bevaitojanti po griuvėsiais ir nuvežta į ligoninę. Vėliau ją įsūnijos viena gerasiūtė šeimai, ir apie savo tėvus Angelina Romeo daugiau njeo negirdėjo. Ji laikė juos zuvusius.

Neseniai Angelina ištekėjo. Kai jos vyras, italų karininkas, gavo atostogų, ji prašė, kad palydėtų ją į gimtąją Messiną, kurios nuo vaikystės nebuvo mačiusi. Atykusį Messinon, nuėjo pirmąsias pasimeletį į šv. Jono bažnyčią, į kurią ją vesdavosi jos motina. Bažnyčia buvo ne ta pati, o naujai atstatytoji, bet netoli bažnyčios gyveno senioji gyventojai. Angelina su jais išsikalbėjusi sužinojo, kad jos tėvas, 70 metų amžiaus, dar gyvas. Dirbęs nosite. Angelina nusiskubino į uostą, ir po 30 metų senelis Vincenzo Romeo, ne sulaukymaus džiaugsmo ašarų, apkabino savo Angeliną, kurią laikė žuvusią po baisaus žemės drebėjimo griuvėsiais

ARGENTINA GAMINS AMERIKAI LÉKTUVUS

Vokiečių léktuvų firma «Fock-Wulf» pasiūlė Argentinos vyriausybei įrengti Cordoba provincijoje didesnes léktuvų dirbtuves, kurios gamintų léktuvus ne tik Argentinai, bet visai Pietų Amerikai.

Pasiūlymą Argentinos vyriausybė, manoma, priims.

50.000 AUSTRIJOS NACIU KALÉJIMUOSE

„Svenks Dagbladet“ rašo, kad Austrijoje padėtis kasdien darosi vis labiau įtempta. Minėto laikraščio Centrinės Europos korespondentas rašo, kad šiuo metu Austrijos kalėjimuose sėdi per 60.000 žmonių, iš kurių 20.000 žydų, per 20.000 buvusio kanclerio Schuschnigg'o šalininkų ir apie 20.000 nacional-socialistų.

O VILNIAUS NEPAMIRŠK, LIETUVI!

D-ras Povilas Licciardi
Santa Casa gydytojas -- operatorius

Asmos ir jos komplikacijų gydymas; plaučių emfizema, bronchitas. SVIEŽIAS AR IŠSENEJUSIOS FORMOS ASMA GYDANTU REZULTATAI JAU PIRMOMIS GYDymo DIENOMIS. MOTERU LIGU SPECIALISTAS; gimdos, deščių ir takų gydymas BE OPERACIJOS. SYFILIS ir kitos venerinės ligos. REUMATIZMAS: Kojų votys, venų išsiplėtimas, hemorroidai. SKILVIO IR KEPENU susijungimai, BENDROJI CHIRURGIJA. REZIDENCija IR KONSULTORIJA:

RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro) Telef. 5-4175. PRIIMA nuo 11 iki 12 ir nuo 15 iki 19 val. kasdien.

PASTABA: Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu — (D I E N A ir N A K T I)

Didžiojo Karo tragedijos auka

Per Sovietų — Japonų konfliktą prie Changkufeng japonų kareiviai užėmė vieną rusų koncentracijos stovyklą. Joje buvo laikomi užmiršti Didžiojo Karo imtiniai. Jų tarpe ir 40 lenkų, kevojusį Austrijos armijoje. Japonai juos išlaisvino ir leido grįžti į savo tėvius.

Stanislovas Mustelnickis taip pat skubėjo į savo gimtąjį Gorgupies kaimą, netoli Posen; ten jis buvo palikęs savo žmoną, išeidamas 1914 metais į pakaušus. Deja, Mustelnickio džiaugsmas apsiniaukė, kai grįžęs į savo namus rado žmoną ištekėjusią už kito ir jau dviejų vaikų motiną. Mat, Mustelnickis buvo pripažintas kare miręs ir leista žmonai tuoktis su kitu.

Nenorėdamas drumsti šeimos ramybės, Didžiojo Karo tremtinys apleidė savo pastogę ir išsikėlė gyventi ne žinia kur.

NAUJA GALINGA PATRANKA
Jungtinėse Amerikos Valstybėse pagaminta ir išmėginta nauja patranka, kuria galima pavežti iš vienos vietos į kitą geležinkelio bėgiais. Šita patranka sviedinį numeta 20 mylių. Jos sviedinijai pramuša 8 colių storumo plieninius šarvus. Patranka skiriama karo lalyams apšaudyti iš kranto.

NAUJAS MOTERU REKORDAS
Lėpos 3 d. rusų lakūnė Ekatarina Mednikova antrą kartą skrisdama greito skridimo rekordui pasiekė 100 kilometrų perskrido per 36 minutes 22,6 sekundes skrisdama 164 kilometrus ir 940 metrų per valandą. Tuo būdu ji pasiekė naują moterų skridimo pasaulio rekordą, pralenkdama praėjusių metų lapkričio mėn. čekoslovakų lakūnės Dubkovos rekordą—143 kilo. metrai ir 850 metrų per valandą.

JUOKAI

CIRKE
Klounas: — Gerbiamieji, dabar man nurodykite kokį nors daiktą, kuris čia pat jūsų akivaizdoje dings...
Balsas iš minios: — Prašau mano nuospaudas.

VAISTINĖJE
—Man reikia penkių dėžučių nūdų žiurkėms.
— Ar tamstai vaistus reikia į namus pasiųsti?
—Nejaugi tamsta manai, kad aš į vaistine žiurkės atsiųsiu.

KARTU IR MEILĖ IR NAUDA
— Tu girdėjai? Mikas jau vedė.
--Girdėjau. Bet sakyk, ar jis vedė iš meilės, ar dėl iškaiciavimų?
—Zinai, man atrodo, kad čia avarbų yaidmenį suvaidino abudu faktorjai. Zmoną jis vedė dėl iškaiciavimų, o jos pasogą — dėl meilės.

PRIE VISKO GALIMA PRIPRASTI
—Stebiuosi, kaip jūs galite tekėti už australo... Australija juk toks keistas kraštas... Tik šivaižduokjite: kai pas mus dteina, Australijoj naktis.
—Stai kaip?... Na, bet aš manau, kad su gerais norais priprasti ir prie šios keistenybės...

PERSPĖJO
Kavinėje vienas poetas esvo draugui skaito paskutinį savo eilėraštį. Tuo tarpu prie kito staliuko kažkas labai uoliai nusiztovavo.
—Skaityk toliau, — sako draugas, — matai, net ir pašalintai tavęs klausosi.

SVARBI PRIEZASTIS
—Negaliu žjūrėti, kai trys žmonės prisidega papirusus nuo vieno degtuko...
—Jūs prietaringas?
—Ne, aš esu degtukų sindikato direktorius.

AUKSO MINTVS...
«Centro susirinkime dalyvavo 50 narių... skelbia «Lietuvis».

«Gajla, kad mok. Jurgilas neprisideda prie spaudos... taip sako «ponas inspektorius» apie patį «Lietuvio» redaktorių (sic)!

«Vengrų šventėje Teatro Municipal lietuvių Kolonijai atstovavo žurnalistas Vancevičius» parašyta «atstovo» žurnalieto Vancevičiaus.

„Šviesa“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kleske
 2. Prie pašto—prie laiptų ir ant kampo.
 3. Bom Retire — p. Baužio kraituvė [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinė [Rua José Paulino, 109]. ir kampas Rua Silva Pinto ir Jose Paulino.
 4. P. Kirilausko kraituvė — Vil la Anastacia.
 5. Praça da Sé prie laikrodžio.
 6. Pas laikraščių platintojus ir
 7. Pas «Sviesos» įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat
- IR — Rua Cuoto de Magaleas ir kampas Rua José Paulino.

RIO DE JANEIRO MIESTE «ŠVIESA»
GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO
DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SA

GALIMA ISIRAŠYTI BRAZILIJOS LIETUVIU ORGANIZACIJŲ CENTRAN ŠIOSE VIETOSE:

Laikinoje patalpoje nuo 5 iki 7 val. kasdien ir sekmadieniais nuo 9 iki 11 val. — Rua da Mooca, 1719;

Mokoj: pas valdybos reikalų vedėją J. Juodgudį R. Padre Raposo 156;

Bom Retiro: Pas valdybos sekretorių A. Varžą, R. Prates, 494 ir pas J. Butauską — R. Italianos, 696;

Canindé: Pas valdybos II izdininką, J. Skorupskį, R. Canindé, 485;

Pary: pas valdybos vice-pirmininką P. Moncevičių, Rua Castmoro de Abreu, 12;

V. Zelina ir V. Bella: pas valdybos pirmininką kun. Ragažinską, Rua 7 Nr. 58;

V. Anastacio: pas M. Kliauską rua Cayapos, 13.

Isirašęs asmuo Centran, turi reikalauti įrašymo kvitą su Centro antspauda.

B. L. O. C. VALDYBA.

Jūs skaitote «Šviesą»? — Gerai Prenumeratą sumokėjote? — Gerai Paraginat pažįstamus ją prenumeruoti? Ne? — Ot, čia tai negerai! Dar šįandien nuneškite jiems savąjį numerį susipažinti ir paraginkite, kad užsiprenumeruotų. Jei bus reikalo, patys papėkite jiems tai atlikti. Padarysėte kultūringą darbą!

Dėmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos prieinamos visiems. Atsilankykite — jei tikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

LIETUVIAI! Visi iki vieno skaitykite „ŠVIESA“

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išėiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokites ir skaitykit „Šviesą“.

«Sviesa» yra tikriausias kiekvieno lietuvio išėivio draugas ir tarėjas.

«Sviesa» gyvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

«Sviesa» lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsiereiskimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išėlna.

«SVIESOS» PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Amerikoj: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoj: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary P a s t a b a : Iš provincijos pinigų siųsti Redakatoriaus vardu.

Dr. A. Candia ir M. Cogano LABORATORIJA

MEDECINIŠCAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n e : Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1214.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Consultorijos 2-5068.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. S. Meitin

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.

Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

Už apmokamus skelbimus
Redakcija neatsako.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5576
SÃO PAULO

BENDRUOMENĖS KNYGYNE

Villa Zelinoj rua sete 58 knygų galima gauti skaityti šia tvarka:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 lig 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 1 ligi 2 val. popiet.

Bendruomenės nariai per mėnesį moka po 500 reisų, nenariai kas mėnuo po 1 milreisą ir 5 milr. užstato. Surinkti pinigai skiriama knygų aptaisyimui ir naujų knygų pirkimui

Dr. Paulo Licciardi

MEDIKAS OPERATORIUS SANTA CASA, praneša, kad nuo rugsėjo 5 d. šių metų, priėmimės ligonis tik Konsultorijoj savo rezidencijoj RUA SILVA PINTO 444 (BOM RETIRO Rajone) šio mėis valandomis: nuo 11 iki 12 ir nuo 15 iki 19 val.

Paprastas apžiūrėjimas 20\$000. Specialus apžiūrėjimas — 30\$000.

PIGUS IR SAŽINGAS DARBAS LIETUVIO A. NIZEVICIAUS

SIŪVYKLOJ **Marijampolė**

RUA TAQUARY 92.

Lietuviai, visomet palaikykite lietuvius!

LIETUVIAI KATALIKAI

Skaitykit ir platinkit didžiausį Brazilijos katalikų laikraštį

“LEGIONARIO”

Jis yra savaltinis. Bet didelio formato ir įdomaus turinio.

Metams Prenumerato kaina 15\$000 Pinigus galima siųsti šiuo adresu «O Legionario» Rua Immaculada Conceição, 59. Caixa Postal 3471. Telefone 5-1536.

Lietuviai katalikai norintieji užsisakyti per «Sviesos» redakcija gali kreiptis kiekvieną dieną pas rinkėją Rua da Mooca 309.

ŠCHMATININHU SEHCJA

Prie Centro susidarė šachmatininkų sekcija, kurie jau treniruojasi Centro patalpoj ir greitai žada kvieisti rungtynių kitus šachmatininkų klubus. Kas nori prisidėti prie šachmatininkų sekcijos, prašome kreiptis į sekcijos pirmininką Centro patalpoj kiekvieną trečiadienį.

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

PAŠALINTAS VANCEVIČIUS

Stasys Vancevičius iš „Lietuvio“ redaktoriaus pareigų šios savaitės pradžioje pašalintas.

NAUJAS „LIETUVIO“ REDAKTORIUS

„Lietuvio“ redaktoriui paskirtas p. J. Jurgilas, V. Belos mokyklos mokytojas.

„Sviesa“ naujam spaudos darbininkui linki viso geriausio. Spaudos darbas, ypač būdamas pats sunkus ir pats nedėkingasis, ypatingai toks yra pas mus. Naujasis p. Redaktorius tuo pats gaus netrukus įsitikinti. Jo laukia nelengvas uždavinys dar ir dėl to: teks padėti daug pastangų vien tam, kad gražinus jo perimtam laikraščiui moralinį orumą, kuris Vancevičiaus buvo visiškai suniekintas ir smulkęs.

Savo sunkiam ir atsakingam darbe p. Jurgilas visada ras mūsų pritarti- mo ir paramos.

GULBĖS GIESMĖ

Pereitos savaitės „Lietuvį“ paskaitę, visi nustebė. Po to, kai balsiau imta kalbėti apie vienybės reikalą, kiekvienas laukė padoresnio spaudos tono. Tačiau „Lietuvio“ išėjo eht bandeirantiskas. Jo rašytojai norėjo, tur būt, priminti, kad jie koliotis dar neužmiršę. Tikrai skaudu ir gėda. Deja, nepavyko jiems p. Skipičio įtikinti, jog DULR-as tą gazieta čia leidžia tam, kad praturtintų Kauno vežikų leksikoną...

Tokiais „perlais“ Koloniją ramūs kultūros darbininkai maltino keletą iš eilės metų.

Ačiū Dievui, šį kartą bandeirantės gulbė sugiedojo paskutinę savo giesmę...

TRAGINGA LIETUVIO MIRTIS

Rugpjūčio mėn. 31 d. tragingai baigė gyvenimą lietuvis Vincas Vaškėlis. Jis dirbo geležies dirbtuvėse „Aço Paulista“ prie geležies lygtinimo mašinos. Dėl didelės išcentrinės jėgos mašina sprogo ir viena sveltira pataikė a. a. Velionui į galvą, labai sužalodama. Nuvežtas ligonin, netrukus mirė. Buvo darbštus, sąjūdingas, doras lietuvis. Kilmės — marijampoliškis.

Svetimšaliu Legalizacija.

Svetimšaliai, atvykę Brazilijon po 1934 metų, pripažinti nelegaliai apsigyvenę šioje šalyje. Greitu laiku jie privalo legalizuotis.

Be to, visi svetimšaliai, nežiūrint kada jie būtų atvykę, turi išsijmti

Carteiras de Identidade

Legalizacijos, Carteiros ir kiti reikalingi dokumentai, kaip vertėjmai, pa-uošiami lietuviams tik RUA DA MOO'CA, 1721.

Dr. Borís Čhipiakoff

RUA YPIRANGA, 193
2 andr. ap. 4. (kampas Santa Ephigenia), Tel. 4-0316

Vidujinės, nervų ir proto ligos.

SPECIJALI VENERINIŲ LIGŲ LIGONIAMS CLINICA.

Gonoreja išgydoma per 10-15 dienų.

KONSULTORIA ATIDARA iki 9 val. vak.

Pamaldos

Sį sekmadienį, rugsėjo m. 4 d., Pamaldos bus: VILLA ZELINOJ Sv. Mjėšios 8 val. ryto. Ir bendra šv. Komunija Kongregadams ir mokyklų mokiniams: Suma vienuoliktą valandą su Istatymu Sveciausio Sakramento ir procesija.

MISPARAI 4 val. su Istatymu Sveciausio Sakramento.

Sv. Antano do Pary bažnyčioj su- ma 11 val.

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams pamaldos pusiau aštuntą val. ryto ven- grų koplyčioj.

Sį šeštadienį 4 val. po pietų, Vi- lla Zelinoj mokyklų mokiniams išpa- žintis.

Sį šeštadienį antrą val. Villa Bel- los mokyklos mokiniai renkas mokyt- tis giedoti. Giedoti mokys Sesuo Mar- celina.

EVANGELIJA XIII SEKMADIENIUI PO SEKMINIŲ

Luko 17, 11-19.

Anuo metu Jezus, keliaudamas į Jeruzalę, šjo tarp Samarijos ir Galile- jos. Ji, įeinantį į vieną kaimą, sutiko dešimtis raupsuotų vyrų; jie sustojo atsu ir pakėlė balsą, sakė: Jėzau, mo- kytojau, pasigailėk mūsų. Pamatęs juos, jis tarė: Eikite, pasirodykite kun- gam. Ir atsitiko, kad beeldami jie pasveik. Vienas jų, pamatęs, kad jis sveikas, sngrižo garbindamas dideliu balsu Dievą ir dėkodamas parpuolė veidu prie jo kojų; tai buvo samarietis. Atsiliepdamas Jezus tarė: Argi ne de- šimtis pagijo? o kur devyni? Neatsi- do, kas sngrižęs duotų garbę Dievui, kaip tik šitas svetimauitis. Taigi, jis jam tarė: Kelkis, eik, tavo tikėjimas išgelbėjo tave.

CENTRO TARYBOS POSĖDIS

Rugsėjo 4 d. 14 val. šaukiamas Cent- ro Tarybos posėdis. Svarbūs reikalai. Pirmininkas:

VILLA SÃO MAURICIO

Zemės sklypai išsimokėtinai be įnašų ir be palūkanų ilgam išsimokėjimui. Vieta didelės ateities, arti didelių fabriku, būtent

Cappellificio Crespi -- Fabrica Paulista de Pa- pelão ir greitai bus pastatytos didelės Fordo dirbtuvės.

VIETA PUIKI IR LABAI TINKA GYVENAMIEMS BUTAMS.

Vanduo — Sviesa — Elektra ir Omnibusai. Nuo bondės tik 50 metrų. Ponto final Villa Prudente bondės.

TEIRAUTIS VIETOJE: RUA IBITIRAMA, 10 ARBA RAŠTINĖJE, PRAÇA DA SÉ, 83, 2 AUKŠTAS SALĖ 1 -- S. PAULO.

Ar girdėjote naujiena?

Brazilijos Lietuvių Jaunimo S-ga „Viltis“ rugsėjo 10 dieną, šeštadienį, „Luso Brasileiro“ salėje, rua da Graça, 608 (Bom Retire) rengia didelį

VAKARA == KONCERTA

su labai įdomia ir įvairią programa. Programoje dalyvauja didelis „Vilties“ choras, chorvedžio J. Stankūno vedamas. Be choro dar bus duetai, kvartetai ir solo. Dainuos žymiausiasji mūsų kolonijos daininkai ir muzikai. Be to dar bus t a u t i š k i š o k i a i, o kas svarbiausia, tai šio vakaro — koncerto programą TARS ŽODJ LIETUVIŲ ISEIVIŲ JAUNIMUI MUSU KOLONIJOS SVECIAS P. RAPOLAS SKIPITIS.

Vakaro pradžia 8 val. vakaro, pabaiga 4 val. ryto. Nesivėluokite. Gros lietuvių orkestras p. V. Ogževailos vedamas. Pats žinok ir kitam pasakyk, kad rugsėjo 10 d. visi lietuviai eina į „Luso Brasileiro“ salę, rua da Graça, 608.

KONGREGADU KRONIKA

Sį sekmadienį, 8 val. ryto, Kon- gregadal bendrai dalyvaus šv. Mjėšiose, kurių metu eis Komunijos. Po pamaldų Klebonijoje bus pasi- tarimas.

KAS SKAITO SPAUDA — VEJO NEGAUDO!

SVETIMŠALIAMS, GYVENANTIEMS BRAZILIJŲ, PRANEŠIMAS

Paskutiniu laiku Federalinė Vy- riausybė išleido naujus įstatymus Nrs. 406 ir 3010, kuriais remiantis visi sve- timšaliai yra verčiami būtinaj iširū- pinti specialų C a d e r n e t a d e i d e n t i d a d e ir registruotis.

Sis įstatymas liečia visus sveti- šalius, vyrus ir moteris, nuo 18 iki 60 metų amžiaus, nežiūrint, kje laikogyt- ventų Brazilijoj.

Taip pat nė vienas svetimšalis negalės būti priimtas į bet kokią dar- bo įmonę be Carteira de Identidade, nes darbdavys, prasizengęs šiam įsta- tymui, bus baudžiamas pinigine paba- da.

Iki šiol išduotos Carteira de Iden- tidade po metų nustos savo vertės ir, kokiai įstaigai pareikalavus, patiekiant senąją, bus jį atimama. Užtat senosios karteiros turi būti pakeistos dabartinė- mis.

Visi svetimšaliai, neišpildę minėtų reikalavimų, bus baudžiami 500\$000 pabauda arba ištremimu.

Lietuviai, neatidėkite savo doku- mentų sutvarkymą į paskutines dienas. Kreipkitės visais tais reikalais į

Informacijų Agencija, kur visai mažą laiko nustodami atliksi- te savo pareigą. Carteira de Identida- de išrūpiname už vis pigiau, n e g u v i s u r k i t u r.

RUA JOSÉ BONIFACIO N.390 sobreloja, sala K. (miesto centre) Tel. 3-3296.

Atidaryta kasdien nuo 8 val. ryto iki 6½ val. vakaro.